

40299 - YOLCU, NAMAZINI EVİNDE KASREDEREK Mİ, YOKSA MESCİTTE CEMAATLE Mİ KILMALIDIR?

Soru

Ben, yolculuğum sırasında bir beldede geçici bir süre için ikâmet ettiğim zaman namazı kasrederek evimde mi kılmam daha fazîletlidir? Yoksa mescitte cemaatle tam olarak kılmam mı daha fazîletlidir?

Detaylı cevap

Cemaat namazı farzdır. Bir müslümanın cemaat namazını özürsüz terketmesi câiz değildir. Nitekim cemaat namazının farz olduğuna dâir Kur'an ve sünnetten gelen deliller daha önce zikredilmişti. Bu konuda daha detaylı bilgi için [\(8918\)](#) nolu sorunun cevabına bakınız.

Buna göre, namazı mescitte cemaatle edâ etmen gerekir. Eğer imam mukim (yolcu değil) ise, bu takdirde onunla birlikte namazı kasretmeden tam olarak kılarırsın.

Değerli âlim Abdulaziz b. Abdullah b. Baz'a -Allah ona rahmet etsin-:

Bir insan, örneğin Cidde'ye yolculuğa çıkarsa, orada namazını kasrederek mi kılması gerekir? Yoksa mescitte cemaatle mi kılması gerekir? Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Yolcu, yolculuk sırasında namazını kasretmesinde bir sakınca yoktur. Fakat gittiği belde veya şehre ulaştığında namazını tek başına kılmamalıdır. Aksine insanlarla birlikte tam olarak kılmalıdır. Fakat yolculuk sırasında tek başına ise ve namaz vakti de gelmişse, bu takdirde tek başına, dört rekatlı namazları da ikişer rekat olarak kılmasında bir sakınca yoktur." (Bkz: Abdulaziz b. Baz'ın: "Mecmûu Fetâvâ ve Mekâlât Mutenevvîa"; c: 12, s: 297).

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin'e -Allah ona rahmet etsin-:

Yolcu namazı ne zaman ve nasıl olur? Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Yolcu namazı, yolcunun yaşadığı beldesinden veya şehriden çıktığı andan itibaren dört rekatlı namazları ikişer rekat olarak kılmakla başlar, tekrar beldesine veya şehrine dönünceye kadar devam eder.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

الصَّلَاةُ أَوَّلُ مَا فُرِصَتْ رَكَعَتَيْنِ، فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ، وَأُتِمَّتْ صَلَاةُ الْحَضَرِ. [رواه البخاري ومسلم]

"Namaz, ilk defa iki rekat olarak farz kılındı. Yolculuk/sefer sırasında iki rekat olarak kaldı, mukimlik halinde ise (dört rekata) tamamlandı." (Buhârî; hadis no: 1090. Müslim; hadis no: 685).

Başka bir rivâyette Âişe -Allah ondan râzı olsun- o şöyle demiştir:

فَرَضَ اللَّهُ الصَّلَاةَ حِينَ فَرَضَهَا رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ، وَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ. [رواه البخاري ومسلم]

"Allah, namazı farz kıldığında, hem mukimlik, hem de yolculuk hallerinde ikişer ikişer farz kıldı. Yolculuk/sefer namazı olduğu gibi (iki rekat olarak) kaldı, mukim namazı ise (dört rekata) arttırıldı/fazlalaştırıldı." (Buhârî; hadis no: 337. Müslim; hadis no: 1105).

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ، فَكَانَ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ. [رواه البخاري ومسلم]

"Bizler, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile Medine'den Mekke'ye doğru yolculuğa çıktık. Bizler Medine'ye dönünceye kadar, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (namazlarını) ikişer ikişer kılıyordu." (Buhârî; hadis no: 1081. Müslim; hadis no: 693).

Fakat mukim imama uyan yolcu, ister namazın başından itibaren imama uymuş olsun, isterse namazın ortasında imama uymuş olsun, namazını tam olarak kılar.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِذَا سَمِعْتُمُ الْإِقَامَةَ فَامْشُوا إِلَى الصَّلَاةِ، وَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ، وَلَا تُسْرِعُوا، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا
فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا. [رواه البخاري ومسلم]

"Kâmeti işittiğiniz zaman namaza yürüyerek gidin. (Giderken) gönül huzuru ve vakar içerisinde olun, acele etmeyin. Namazdan idrak ettiğinizi (yetiştirdiğiniz rekatı) kılın, kaçırdığınız (rekatı) da tamamlayın." (Buhârî; hadis no: 636. Müslim; hadis no: 602).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا. [رواه البخاري ومسلم] ...

"...Namazdan idrak ettiğinizi (yetiştirdiğiniz rekatı) kılın, kaçırdığınız (rekatı) da tamamlayın."

Emri, mukim bir imamın arkasında namaz kılan yolcuları ve başkalarını kapsar.

İbn-i Abbas'a -Allah ondanve babasından râzı olsun-:

مَا بَالُ الْمَسَافِرِ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ حَالَ الْإِنْفِرَادِ وَأَرْبَعًا إِذَا انْتَمَّ بِمُقِيمٍ، فَقَالَ: تِلْكَ الشُّنَّةُ. [رواه مسلم وأحمد]

"Yolcu, niçin tek başına olduğunda iki rekat kılar da mukim imama uyduğunda dört rekat kılar?"

Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

- O (bu şekilde kılmak), sünnettir." (Müslim; hadis no: 688. Ahmed; hadis no:1865).

Cemaat namazı, yolcudan düşmez. Çünkü Allah Teâlâ savaş sırasında bile cemaat namazını emretmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ [سورة النساء من الآية: ١٠٢]

"(Ey Peygamber!) Sen (savaş meydanında) içlerinde bulunup da onlara namaz kıldırmak istediğin zaman, onlardan bir grup ayağa kalkıp seninle namaza dursunlar, silahlarını da yanlarına alsınlar.Namazda olanlar secdeye vardıklarında, diğer birgrup düşmana yüzlerini

dönmüş bir halde sizi korumak için arkanızda dursunlar. (İlk grup, ikinci rekâtı kendileri kılıp selâm verdikten sonra), namaza henüz başlamamış olan diğer grup gelip seninle birlikte namaza dursunlar.(Bir rekâtı seninle birlikte kıldıktan sonra, ikinci rekâtı kendileri tamamlasınlar). Düşmanlarından sakınıp silahlarını da yanlarına alsınlar." (Nisâ Sûresi: 102).

Buna göre bir yolcu, kendi belde veya şehirden başka bir yerde ise, ezânı işittiği zaman mescide gelip namazı cemaatle kılması gerekir. Ancak bulunduğu yer mescide uzak ise veya arkadaşlarından (yolculardan) geride kalmaktan endişe ediyorsa, bu takdirde namazını tek başına kılabilir. Zirâ ezânı veya kâmeti işiten kimseye, cemaat namazının farz olduğuna delâlet deliller geneldir." (Mecmûu Fetâvâ ve Resâil Muhammed b. Salih el-Useymîn); c: 15, s: 252.

Yine değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin-:

Ben, yolculukta iken ezânı işittiğimde namazı mescitte kılmam gerekir mi? Namazı ikâmet ettiğim yerde kılırsam bunda bir sakınca var mı? Yolculuk süresi aralıksız dört günden fazla olursa, namazı kasrederek mi yoksa tam olarak mı kılmam gerekir? Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"İkâmet ettiğin yerde ezânı işittiğin zaman, mescide gelmen gerekir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, kendisinden cemaati terketmesi için izin isteyen adama:

أَتَسْمَعُ النَّدَاءَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَجِبْ. [رواه مسلم]

"Ezânı işitiyor musun? diye sordu.

Adam: Evet, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

O halde icâbet et (cemaate gel)." (Müslim; hadis no: 653).

Yine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

مَنْ سَمِعَ النَّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِهِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ إِلَّا مِنْ عُذْرٍ. [رواه الترمذي وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Kim, ezanı işitir de onu mescide gelmekten alıkoyan bir özrü olmazsa, onun namazı yoktur (kılmış olduğu namaz kendisinden kabul olunmaz)." (Tirmizî; hadis no: 217. Elbânî, 'Sahîh-i Tirmizî'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir).

Yolcunun bu hükümden ayrı tutulacağına dâir herhangi bir delil yoktur. Ancak mescide gitmen, yolculuk sırasında sana bir şey kaybettirecek olursa, örneğin dinlenme ve uykuya ihtiyacın var ise, sen de uyumak için ikâmet ettiğin yerde namaz kılmak istiyorsan veya mescide gittiğin takdirde ezân ile kâmet arası uzun olduğu için imam namazı geç kılacak ve sen de yolculardan geri kalmaktan endişe ediyorsan, bu takdirde ikâmet ettiğin yerde namazını kılabilirsin. (Mecmûu Fetâvâ ve Resâil Muhammed b. Salih el-Useymîn); c: 15, s: 422.